

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum vir proprio iudicio possit vxorem fornicantem dimittere? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

Sed fornicatio non tollit vinculum prædictum: & idèd actus remanet, quantum est de se licitus, nisi per accidens illicitus fiat, in quantum vir consentire turpitudini vxoris videtur.

Ad quintum dicendum, quòd permissio illa est intelligenda per prohibitionis priuationem. Et sic contra præceptum non diuiditur: quia etiam quod cadit sub præcepto, non est prohibitum.

Ad sextum dicendum, quòd vxor non tantum peccat in virum, sed etiam in seipsam, & in Deum. Et idèd vir non totaliter potest pœnam dimittere nisi emendatio sequatur.

ARTIC. III.

Vtrum vir proprio iudicio possit uxorem fornicantem dimittere?

257

AD tertium sic proceditur. Videtur, quòd proprio iudicio possit vir uxorem fornicantem dimittere. Sententiam enim à iudice latam absque alio iudicio exequi licet. Sed Deus iudex iustus dedit hanc sententiam, vt propter fornicationem vir uxorem dimittere possit. Non ergo requiritur ad hoc aliud iudicium.

¶ 2 Præterea, Matth. 1. dicitur, quòd Ioseph cum esset iustus, cogitauit occultè dimittere Mariam. Ergo videtur, quòd occulte vir possit diuortium celebrare absque iudicio Ecclesiæ.

¶ 3 Præterea, Si vir post fornicationem vxoris cognitam debitum ei reddit, amittit actionem, quam contra fornicariam habebat. Ergo denegatio debiti, quæ ad diuortium pertinet, debet Ecclesiæ iudicium præcedere.

¶ 4 Præterea, Illud quod non potest probari, non debet ad Ecclesiæ iudicium adduci. Sed fornicationis crimen non potest probari: quia oculus adulteri obseruat caliginem, vt dicitur Iob 24. Ergo non debet iudicio Ecclesiæ prædictum diuortium fieri.

¶ 5 Præterea, Accusationem debet inscriptio præcedere, qua aliquis se ad talionem obliget, si in probatione

batione deficiat. Sed hoc non potest esse in ista materia: quia tunc qualitercumque res iret, vir conserueretur intentum suum, siue ipse vxorem dimitteret, siue vxor eum. Ergo non debet ad iudicium Ecclesie per accusationem adduci.

¶ 6 Præterea, Plus tenetur homo vxori, quam extraneo. Sed homo crimen alterius etiam extranei, non debet ecclesie deferre nisi monitione præmissa in secreto, vt patet Matth. 19. Ergo multo minus potest crimen vxoris ad Ecclesiam deferre, si eam prius occulte non corripuerit.

SED contra, Nullus debet seipsum vindicare. Sed si vir vxorem fornicantem proprio arbitrio dimitteret, ipse se vindicaret. Ergo hoc non debet fieri.

¶ Præterea, Nullus in eadem causa est actor & iudex. Sed vir est actor impetens vxorem de offensa in se commissa. Ergo ipse non potest esse iudex, & sic non debet eam proprio arbitrio dimittere. *decr. 32. q. 2. c. 4.*

RESPONDEO dicendum, quod vir potest vxorem dimittere dupliciter. Vno modo, quantum ad torum tantum; & sic potest eam dimittere quam cito sibi constat de fornicatione vxoris, proprio arbitrio; nec tenetur reddere debitum exigenti, nisi per Ecclesiam appellatur, & taliter reddens nullum præiudicium sibi facit. Alio modo, quantum ad torum & cohabitationem; & hoc modo non potest dimitti nisi iudicio Ecclesie: & si alias dimissa fuerit, debet cogi ad cohabitandum, nisi posset ei vir in continenti fornicationem probare. Hæc autem dimissio diuortium dicitur. Et ideo concedendum est, quod diuortium non potest celebrari nisi iudicio Ecclesie.

Ad primum ergo dicendum, quod sententia est applicatio iuris communis ad particulare factum: vnde Deus ius promulgauit, secundum quod sententia in iudicio formari debet.

Ad secundum dicendum, quod Ioseph voluit Virginem dimittere; non quasi suspectam de fornicatione, sed ob reuerentiam sanctitatis eius, timens coha-

556 QVÆST. LXII. ART. III.
cohabitare ei: nec tamen est simile, quia tunc ex
adulterio non solum procedebatur ad diuortium, sed
ulterius ad lapidationem, non autem nunc quando
agitur iudicio Ecclesiæ.

*in corp.
art.*

Ad tertium patet solutio ex dictis *.
Ad quartum dicendum, quod quandoque vir vxorem suspectam de adulterio habens, ei insidiatur ut deprehendere possit eam cum testibus in crimine fornicationis, & sic potest ad accusationem procedere. Et præterea, si de facto ipso non constat, possunt esse violentæ suspiciones fornicationis, quibus probatis videtur fornicatio probata esse: ut si inuentatur solus cum sola horis & locis suspectis, & nudus cum nudis.

*Al. pœ
nam.*

Ad quintum dicendum, quod maritus potest accusare vxorem de adulterio dupliciter. Vno modo, ad separationem coram iudice spirituali: & tunc inscriptio non debet fieri cum obligatione ad * legem talionis: sicut sic vir consequeretur intentum suum, ut probat obsecratio. Alio modo, ad punitionem eriminis in iudicio seculari: & sic oportet quod præcedat inscriptio, quæ ad pœnam talionis se obliget, si in probatione detur.

Ad sextum dicendum, quod sicut Decret. dicitur, quibus modis in criminibus procedi potest. Primo, per inquisitionem, quam debet præcedere clara & inuatiatio, quæ locum accusationis tenet. Secundo, per accusationem, quæ debet præcedere legitima inscriptio. Tertio, per denuntiationem, quam debet præcedere fraterna correptio. Verbum ergo Dominum intelligitur, quando agitur per viam denuntiationis, non quando agitur per viam accusationis: quia tunc non agitur solum ad correctionem delinquentis, sed ad punitionem propter bonum commune conseruandum, quod iustitia deficiente periret.

ARTIC. IV.

258 **V**trum vir & vxor in causa diuortij possint ad paria iudicari?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod vir & vxor non debeant in causa diuortij ad paria iudicari.